

LUNDS UNIVERSITET

SAMHÄLLSVETENSKAPLIGA FAKULTETEN

Rättsociologiska enheten

BARNENS RÄTT

**EN UNDERSÖKNING OM VILKA RÄTTIGHETER ETT BARN HAR
TILL EN TRYGG SKOLGÅNG OCH HUR DE POLITISKA BESLUTEN
PÅVERKAR DESSA RÄTTIGHETER.**

C-uppsats RÄS 640:2, Ht2005

Författare: Margaretha Andersson 740509-4066

Handledare: Lars Ericsson

Examinator: Karsten Åström

1	Inledning	3
1.1	Problemformulering	3
1.2	Syfte	3
1.3	Frågeställning	4
2	Tidigare forskning	4
3	Teori	5
3.1	Webers organisationsteori	6
3.2	Politiska metaforen.....	9
4	Egna definitioner av de teoretiska begreppen	10
5	Metod	11
5.1	Förberedelse och genomförande	12
5.2	Urval av material.....	13
6	Resultatredovisning	13
6.1	Barnkonventionen	13
6.2	Skollagen 1985:1100	17
6.3	Läroplan, Lpo 94	17
6.4	Artiklar från Helsingborg Dagblad.....	17
6.5	Bildningsnämndens Sammanträdesprotokoll.....	19
6.6	Kommunfullmäktiges Sammanträdesprotokoll	21
6.7	Kommunstyrelsens Sammanträdesprotokoll.....	22
6.8	Revisionsrapport 2004.....	22
7	Analys	23
7.1	Makt.....	23
7.1.1	Auktoritets makt.....	23
7.2	Byråkrati och demokrati	24
7.3	Auktoritetstyp/Idealtyp.....	25
7.4	Helhetssyn	26
8	Mina forskningsfrågor	26
9	Diskussion	29
10	Fortsatt forskning	31
11	Referenser	32
11.1	Bilaga 1 - Artiklar ur FN:s konvention om barnens rättigheter.....	35

1 Inledning

1.1 Problemformulering

FN:s barnkonvention började gälla 2 september 1990 i Sverige. Regeringen beslutade 1996 att kommuner och landsting fortsättningsvis skall använda barnkonventionen i beslutsfattandet i ärende som berör eller kan påverka barns rättigheter.

Helsingborgs kommunfullmäktige beslutade juni 2003 att stadens nämnder och styrelser skall eftersträva de rättigheter som framställs i barnkonventionen. För att kunna genomföra sitt beslut sammanställdes en handlingsplan, även kallad en handledningsguide, om vad som ska tas hänsyn till och hur det ska genomföras för att inte bryta mot barnkonventionen.

Denna handledningsguide var klar ett år efter att beslutet tagits, under denna tid togs avgörande beslut i kommunen om barns trygga skolgång, som enligt allmänheten helt stred mot de rättigheter som barnkonventionen vill förmedla. Det var enligt allmänheten att den avgörande faktorn som styrde dessa beslut var ekonomin och ingen hänsyn togs till barns rättigheter.

Det som fångade mitt intresse var de sätt kommunen går tillväga för att fatta sina beslut när det gäller barnens rättigheter. Politikernas användning av uttrycket ”barnens bästa”, vad menar de med detta och hur tänker man i den politiska sfären när ett sådant beslut fattas, är det bara ekonomin som styr och hur mycket spelar barnens rättigheter och åsikter in i beslutsprocessen.

Den rättsociologiska relevansen i ämnesområdet är att undersöka barns rätt till en trygg skolgång och hur de politiska besluten påverkar dessa rättigheter, enligt lagar, läroplan och barnkonvention. Följer kommunen de lagar och stadgar som finns eller ser verkligheten annorlunda ut.

1.2 Syfte

Efter att ha läst artiklar i Helsingborgs dagblad om vilka politiska beslut Helsingborgs kommun har tagit, så föddes idén om att undersöka om de beslutande organen i kommunen tar hänsyn till barnkonventionen när de fattar sina beslut. Syftet med uppsatsens valda ämnesområde är skapa en bild om hur *Law in books* som finns i våra lagar, stadgar och

barnkonvention stämmer med *Law in action*. De beslutande organen som ingår i min undersökning är bildningsnämnden och kommunfullmäktige.

1.3 Frågeställning

För att kunna göra mitt ämnesområde behandlingsbart har jag valt att utgå från följande forskningsfrågor;

- Vilka rättigheter har ett barn till en trygg skolgång?
- Hur påverkar politiska beslut denna trygghet?
- Vilken hänsyn tar de beslutsfattande organen till barnets bästa inför beslutsfattandet?
- Hur används barnkonventionen i kommunens verksamhet?

2 Tidigare forskning

Det finns ett antal tidigare studier inom mitt ämnesområde, därför har jag fått avgränsa min undersökning till studier och rapporter som behandlar barnkonvention och politiska beslut. Inom dessa områden har jag valt följande;

Barnets bästa – från vision till verklighet, underlag för hur våra kommuner och landsting ska kunna tolka och använda sig av barnkonventionen i sina beslutsprocesser på bästa sätt, av Lena Nyberg (barnombudsman, 2001). Denna fann jag genom information på barnombudsmannens hemsida.

Utgångspunkten i denna bok är att ge information och kunskap om barnkonventionen. Genom att ombudsmannen kontaktades av kommuner och landsting för att få hjälp och tips om hur barnkonventionen skulle tolkas och användas, så beslutades att man skulle skriva denna bok som en handlingsplan som både kunde hjälpa och redogöra för vad barnkonventionen ville förmedla. Den största anledningen till boken är att se till att kommuner och landsting använde sig av barnkonventionen när beslut som rör barn på något sätt ska fattas. Barnombudsmannen hjälper kommunerna och landstingen att tänka till innan de fattar sina beslut.

Från ord till handling – för att kunna följa upp hur många kommuner och landsting, som verkligen infört och genomfört barnkonventionen i sin vardagliga verksamhet gjorde barnombudsmannen Lena Nyberg (2003) denna rapportundersökning.

I rapporten framkommer det att det är många kommuner och landsting som har beslutat att införa barnkonventionen i sin vardagliga verksamhet, men där stannar arbetet. Orsaken till

detta är enligt barnombudsmannen att det saknas kunskap om hur barnkonventionen ska tolkas och användas för att man inte ska bryta mot de rättigheter och skyldigheter som anges.

Hur kul är det på en skala? ”Rätten att komma till tals” - är en annan rapportundersökning om barnkonventionen som är genomförd av barnombudsmannen Lena Nyberg (2005). Rapportundersökningen vill kartlägga hur mycket inflyttande barn och unga har i skolan och i kommunens beslutsprocess. Eleverna som tillfrågades ansåg att möjligheten att uttrycka sina åsikter tillmötesgås inte alltid på bästa sätt, de vuxna är dåliga på att verkligen lyssna och ta det som sägs på allvar. Det framkommer också i undersökningen att alla barn inte vet vilka rättigheter de har och hur de ska få vuxna att följa dessa. Det sker oftast enligt undersökningen att de vuxna gör tolkningar av dessa rättigheter till de vuxnas fördelar.

Genomförande – Vem tolkar beslut och vem ser till att reformer blir mer än ord? En informationsstudie om hur det verkligen ser ut i den politiska sfären och varför situationen ser ut som den gör. Studien är skriven av Ingegerd Muncio (fil doktor i statsvetenskap vid Stockholm universitet, 1995). Utgångspunkten i denna studie är att politiska beslut stannar oftast på pappret, hur detta kommer sig och varför sker det ingen förändring på detta område.

Författaren vill visa läsarna hur invecklad den politiska världen är och vilka anledningarna är till att oftast ett beslut inte förverkligas. Den avgörande anledningen är hur en organisation fungerar och vem det är som avgör var den ekonomiska fördelen ska finnas. Studiens slutsats är att den avgörande faktorn för att ett beslut ska förverkligas är pengar, det vill säga finns det inga pengar så stannar beslutet på pappret. Det är därför som det är så lätt att ta ett beslut men det är så svårt att genomföra.

3 Teori

Jag har valt att analysera resultaten från mina textanalyser med hjälp av Max Webers organisationsteori. Genom denna teori undersöker jag hur och varför en organisation fungerar så som den gör. Ur Webers organisationsteori har jag valt att utgå från begreppen; ideal legitimitet, byråkrati och makt. Jag har också valt att använda mig av den politiska metaforen på grund av att jag vill få en förståelse för den politiska sfärens arbetsprocess och varför ett beslut inte blir till verklighet.

3.1 Webers organisationsteori

Weber försöker med hjälp av sina begrepp förklara hur och varför en organisation ser ut på ett speciellt sätt. En idealtyp är en mentalkonstruktion som Weber försöker att förmedla för att ge ett instrument som forskaren kan använda sig av då han/hon skall undersöka hur Law in action ter sig i jämförelse med Law in books. Idealtypen skapas genom betoning av ett eller flera synsätt och genom att lägga samman en mängd olika fenomen. De enskilda fenomen fogar sig efter dessa betonade synsätt och därigenom förmedla en enhetlig bild av hur verkligheten ser ut (Andersen, H et al, 2003:109). Weber anser att de ”lagar” som forskaren tycker sig urskilja i den samhällsliga verkligheten oftast inte är något annat än en konstruktion av vårt mänskliga förnuft och dessa kan aldrig motsvaras av något i verkligheten. Idealtyperna är dock viktiga om man använder sig av dem i sitt rätta syfte, nämligen som ett verktyg. Weber menar att man är ute på farligt vatten om man tror att dessa idealtyper är empiriskt giltiga eller uttrycker faktiska krafter i verkligheten.

Enligt Weber finns det tre olika idealtypiska organisationsformer;

- **Traditionella organisationer** domineras av traditionella handlingar, det vill säga en handlings utförande har blivit en sedvana och den går inte att ändra på.
- **Karismatiska rörelser** finns till på grund av ledarens utstrålning.
- **Byråkratiska förvaltningsstabber** domineras av målrationala handlingar.

(Andersen, H et al, 2003: 114)

”Auktoritet” skall enligt Webers definition betyda ”Sannolikheten för att en order med ett bestämt innehåll åtlöds av vissa bestämda personer”(Weber, 1983, I:37f). Denna förklaring involverar inte varje slags makt och påverkan över andra människor utan varje enskilda fallet har sin speciella grundkonstruktion för lydnad, det vill säga från likgiltighet till målrationalt övervägande.

Enligt Weber finns det tre auktoritetstyper. Dessa tre är grundläggande för begreppet legitimitet. Auktoritetstyperna förklarar hur en organisation eller lag kan få legitimitet bland befolkningen.

De tre rena typer av legitim auktoritet är följande;

- **Rationella skäl:** föreställningen om den föreskrivna ordningens legalitet och om de personers rätt att utfärda anvisningar, som enligt denna ordningen kallats att utöva auktoritet (legal auktoritet).

- **Traditionella skäl:** den etablerade föreställningen, att gamla traditioner är heliga och att de som enligt traditionen kallats att utöva auktoritet är legitima (traditionell auktoritet).
- **Karismatiska skäl:** Vördnad inför en persons exceptionella helighet eller heroism eller föredömliga egenskaper och inför den av denna uppenbarade eller skapade ordningen (karismatisk auktoritet).

(Weber, 1983, I:146).

När det gäller legal auktoritet grundar den sig inte i egenskap av den enskilda personens värde utan den lyder istället under en opersonlig ordning. När folket tilldelar en person legitimitet handlar det inte om personens karismatiska drag, utan det är endast förpliktade till lydningen inom det bestämda kompetensområdet som ordningen tilldelat personen (Weber, 1983:148). Denna lydning gäller endast inom myndighetens bestämda kompetensområde, dessa kan vara inom privatägda företag, partier, arméer men även inom staten och kyrkans värld.

En folkvald stadsrepresentant får sin legitimitet genom de stadgar som finns. Alla ämbetena i en kommun är hierarkisk ordnade, det vill säga de lägre nämnderna kontrolleras och övervakas av en högre med rätt för de underordnade att besvära sig eller framföra klagomål hos de överordnade. Karismatiska auktoriteten grundar sig i ledarens "karisma". Karisma i det här sammanhanget står för en persons exceptionella kvalité som anses vara utrustad med övernaturliga, övermänskliga eller i vissa fall speciellt ovanliga krafter eller egenskaper. Det är personens acceptering som är föremål för auktoritetsutövning och avgörande för ledarens legitimitet (Weber, 1983, I: 148).

Weber talar om byråkratin som den renaste formen av legal auktoritet. Ur ett historiskt perspektiv har kapitalismen alltid spelat en stor och viktig roll inom byråkratin, Kapitalismens rationalitet och behov av stabil, strikt, effektiv och kalkylerande administration har alltid utgjort kärnan inom byråkratin, speciellt inom en större administration (Weber,1983:152). Bandet mellan kapitalismen och byråkratin är ett måste för att en organisation eller myndighet ska överleva och växa. Byråkratins administration innebär auktoritetsövning genom kunskap. Det är denna egenskap som gör det speciellt rationellt. Kunskapen i de byråkratiska leden består av både fackkunskap och kunskaper som erhålls genom tjänsten, det vill säga genom erfarenheter (Weber, 1983, I:153).

Dagens byråkratiska funktioner har sex dominerande särdrag;

- Fasta kompetensområden, som generellt regleras genom regler t.ex. lagar/stadgar och

förordningar,

- Tjänstehierarkin och instansordning det vill säga ett organisationssystem,
- Dokumentera händelser för bevaring eller för fortsatt användning och utveckling inom organisationen,
- Ämbetsutövningen det vill säga arbetsfördelning,
- Uppgradering av ämbetsutövningen, det vill säga effektivisering,
- Specialkunskaper.

(Weber, 1983, III: 58)

Den avgörande faktorn inom en byråkratisk organisation är att det finns ett rationellt system som motiverar en handling. Både byråkratisering och demokratiseringen i den statliga förvaltningen betyder en ökning av utgifterna för den offentliga sektorn på grund av att de förändringar som görs kostar pengar att genomföra.

Uttrycket demokrati är av en stor betydelse inom skolpolitikens sfär, genom att man vill uttrycka att allas åsikter och tankar är viktiga och att de ska tas upp inför en beslutsprocess. Förvaltningen av detta uttryck vinner inte alltid någon konsensus utan det blir en mer administrerad handling som håller sig i bakgrunden. En byråkratisk organisation tillhör de strukturer som är svårast att öppna så att allmänheten kan få insyn och möjlighet att påverka i speciella ärenden. Byråkratiska organisationer arbetar mot en opersonlig hierarkisk ordning och medlemmarna i en sådan organisation rättar sig efter auktoriteten i organisationen (Weber, 1983, III:72f).

Enligt Weber är makt en förmåga hos individer och grupper att uppnå sina uppsatta mål eller att främja egna intressen. Makt är något som gynnar alla former av mänskliga relationer. Makt är makt över någon eller några. Många av konflikterna i dagens samhälle handlar om makt, eftersom maktinnehavet är avgörande för hur stort inflytande en individ eller grupp kan få till att uppnå de uppsatta målen (Weber, 1983, I:37). Makten i vårt samhälle är oftast förknippad med en handling. Weber använder sig av olika benämningar för att klargöra hur stark makten är i vissa situationer genom att prata om dominans, det vill säga möjligheten att påtvinga ens egen vilja på andra beteende, kan uppträda i olika former.

Inom skolpolitiken utövas en auktoritativ dominans det vill säga kontroll och manipulation för att få alla att uppnå de uppsatta målen och att detta sker utan att bry sig om andras mål (Weber, 1983, III:47).

Alla politiska formationer är maktformationer genom det sätt som den framkallar och påverkar andra likartade formationer. Alla politiska bildningar eftersträvar inte någon direkt maktutövning utåt, den ligger mer innanför den egna ramen. Den avgörande maktutövningen utåt handlar om att skaffa sig politisk makt över de avgörande områdena för att den egna formationen skall kunna föra ett fungerande och målrationellt arbete. Den politiska bildningens begrepp ”makt” omfattar en säregen dynamik genom att den blir en grundläggande del i medlemmarnas anspråk på en specifik prestige inom bildningens ramar som kan påverka den politiska bildningens utveckling och påverkan på omvärlden. Det handlar om den rena maktprestigen det vill säga hur makten i praktiken utövas (Weber, 1983, III:34f).

3.2 Politiska metaforen

Enligt Aristoteles idé handlar politik om att skapa ordning i det centrala för det politiska tänkandet och visar hur samhället kan undvikas att degenerera till det som Thomas Hobbes kallade ”allas krig mot alla”. Synen på politik härstammar från uppfattningen att vårt samhälle ska utgöra ett medel som den enskilda individen kan använda sig av för att göra sina egna intressen förenliga med samhällets intressen med hjälp av förhandlingar och diskussioner (Morgan, G,1999:173-236, 440-444).

Dagens politiska värld förmedlar ett svagt intresse för folkets intresse, beslutsunderlagen som läggs fram och de beslut som tas förmedlar en förvrängd bild av verkligheten. Det är i detta läge som den byråkratiska ådran är tydligast, det vill säga ett styre som utövas genom det skrivna ordet, som utgör en markant skillnad när det gäller den rationella verkligheten.

Vårt politiska system är uppbyggt genom representativ demokrati, det vill säga ett styre som utövas via val av representanter som ska fungera som ombud för folket och som sitter vid makten en begränsad tid eller så länge som de har folkets förtroende.

Den legitima styrningen är en form av socialt godkännande eller bifall som är avgörande för en stabil maktbalans. Förmågan att påverka utgången i olika beslutsprocesser utgör ett allmänt erkännande av maktinnehav. Nyckeln till detta maktinnehav är kunskap och informationskällor av olika slag, det gäller att vara före alla andra, annars minskar maktinnehavet till fördel för andra.

Den politiska metaforen vill förmedla insikten att all organisatorisk verksamhet är intressebaserad. Den politiska karaktären förmedlas genom organisatoriska mål, strukturer, teknologi, arbetsutformning, ledarstil och andra formella utformningar. Den framträdande faktorn inom en organisation är att målet inom organisationen är oftast speglat av individuella intressen på bekostnad av andras. Intressefaktorn bidrar därav rationaliteten inom organisationen att nå de uppsatta målen på ett så rationellt sätt som möjligt. Metaforen hjälper oss att övermanna de begränsningar som finns inom organisationen och ger oss en förförståelse för hur och varför en handling genomförs. Problemet inom metaforen är att en handling eller ett beslut som tas kan mottas av protester och en cynisk inställning som i sig kan bidra till en ohållbar situation inom organisationen.

(Morgan, G, 1999:173-236, 440-444)

4 Egna definitioner av de teoretiska begreppen

Nedan kommer jag att klargöra de begreppen som ligger till grund för mina analyser.

Begreppen är omdefinierade för att de ska passa in i mina analyser.

- **Makt**, att använda begreppet makt i den bemärkelse att förtydliga vad utövandet av makt kan få som konsekvens genom att de beslutande organen inom en kommun tar ett beslut som berör ett flertal medlemmar i kommunen utan att ta hänsyn till deras åsikter, tankar eller önsknings. Många av konflikterna i vårt samhälle handlar om makt, eftersom maktinnehavet är avgörande för hur stort inflytande en individ eller grupp kan få till att uppnå sina egna önskemål, på bekostnad av andra människors önsknings. I detta fall handlar det avgörande om en **Auktoritets makt**; laglig makt eller myndigheter. Allmänhetens acceptering eller icke acceptering av de beslut som tas.
- **Byråkrati och demokrati**, för att kartlägga hur en organisation fungerar, varför och hur den utvecklas. Idealtypisk organisationsform som kännetecknas av opersonliga regler, skilda kompetensområden och formaliserad befordringsgång. När en organisation växer kommer det oundvikligt att byråkratisera sig för att kunna överleva. Medan begreppet demokrati har i denna studie betydelse för att vissa på hur mycket den byråkratiska organisationen lyssnar på allmänheten det vill säga hur mottagliga man är till andras åsikter och tankar.

- *Auktoritetstyp/Idealtyper*, kommer i denna studie förknippas Law in Books respektive Law in action, vad den säger och vilka förväntningar som finns på de beslutande organen.
- *Helhetssyn*, är att binda samman alla delar av Law in books och Law in action för att få en så klar bild av verkligheten som det är möjligt och att finna en förklaring på varför det ser ut som det gör.

5 Metod

Jag har tänkt mig att använda kvalitativ textanalys och källkritik. Dessa metoder är de mest lämpade för att lösa mina forskningsfrågor och för att jag ska uppnå uppsatsens syfte.

Kvalitativ metod är lämplig när man vill undersöka ett ämnesområde såsom barns rättigheter och beslutfattande organs omtanke för dessa. En kvalitativ textanalys handlar om att med hjälp av en text berätta en historia. För att kunna utföra en textanalys krävs det att man skapar analysredskap det vill säga direktiv för vad man är ute efter och det gäller att ha klara tolkningsregler innan man börjar. För att kunna skapa fungerande analysredskap måste man tänka i termen variabler. Nästa beslut har att göra med det obestridliga faktumet att någon mänsklig aktör har producerat texten som ska analyseras.

Frågan här gäller hur man ska avgränsa den mänskliga aktörens påverkan på materialet det vill säga att neutraliseras materialet på bästa sätt utan att påverka resultatet. Det gäller att vara noga när man väljer ut det material som ska användas till analysen, det gäller att välja om man ska gå på djupet eller att bara hålla sig på ytan, det handlar om att avgränsa sig.

Fördelen med kvalitativ textanalys är att man får fram det avgörande innehållet som texten vill förmedla och att man där igenom får en klar bild av hur verkligheten ser ut (Esaiasson, Peter et al, 2003:233). Nackdelen med metoden ligger i tolkningen av texten, det är väldigt lätt att misstolka en text och det är därför extra viktigt att använda sig av analysredskap.

De misstolkningar som sker är beroende på vilken källa som används t.ex. en artikel, då är det ju en annan som gör en återberättelse av det inträffade. Då krävs det att man kontrollerar uppgifterna med ursprungskällan för att undvika att ens egen analys blir färgad av en annan persons åsikter och tankar (Esaiasson, Peter et al, 2003: 238-242).

Källkritik är en metod som jag använder mig av för att förstå artikelförfattarnas syfte och kontext med de skrivna artiklarna. Källkritik är en uppsättning regler som används för att värdera sanningshalten och trovärdigheten i de omständigheter som nämns i de skrivna texterna. Reglerna är en sorts hjälpmedel för att kunna göra en systematisk urskiljning av vad som har hänt.

Det finns fyra klassiska regler som är avgörande för att kunna bedöma sanningshalten i olika påståenden och dessa är;

- **Äkthet**; försäkring om att berättelsen verkligen har producerats vid det speciella tillfälle som angivs, i det speciella sammanhanget och av den eller de personer som anges,
- **Oberoende**; är berättelsen opåverkad eller har den blivit färgad av en annan persons åsikter och tankar,
- **Samtidighet**; ju längre tid det tar innan den inträffande händelsen skrivs ner desto större är sannolikheten att man inte minns allt och det uppstår fel eller att rena efterhands konstruktioner uppstår,
- **Tendens**; sannolikheten att berättelsen stämmer med den inträffade händelsen, vilket motiv det finns till att återberätta det inträffade, vilket är syftet med återberättelsen (Esaiasson, Peter et al, 2003:307-311).

Fördelen med källkritik är att få en möjlighet att kunna värdera sanningshalten och trovärdigheten i det valda materialet. Man bör återgå till ursprungskällan för att få klarhet om återberättelsen stämmer med originalet t.ex. ett protokoll eller att förhöra sig med den berörda nämnd eller verksamhet som återberättelsen handlar om (Esaiasson, Peter et al, 2003: 303).

Nackdelen är att det kan uppstå svårigheter med att bedöma trovärdigheten i ursprungskällan, det kan finnas mer än en, hur det ska då gå att vara 100 % säker på vilken som stämmer med verkligheten (Esaiasson, Peter et al, 2003:307).

5.1 Förberedelse och genomförande

För att besvara min forskningsfråga har jag gjort följande förberedelser och genomförande;

- Samlade ihop litteratur som är förknippade med ämnesområdet.
- Läst igenom Artiklarna från Helsingborgs Dagblad, från den 11 november till den 16 november.
- Läst igenom Skollagen, Lop 94, FN:s barnkonvention, Protokoll från bildningsnämnden, kommunfullmäktige, Revisionsrapporten om "Avveckling av skolor i Helsingborgs stad" .

- Hittade tidigare forskningar inom ämnesområdet som kunde ge ytterligare inblick över hur man går tillväga vid beslutsfattandet.
- Granskning/Analys av det insamlade materialet för att få en så klar bild som möjligt. Analysen gjorde jag med hjälp av analys direktiven.
- Med hjälp av de resultat som jag fick fram vid min textanalys kan jag nu dra mina slutsatser.

5.2 *Urval av material*

Jag har utgått från artiklarna i Helsingborgs Dagblad, från den 12 november till den 16 november. Dessa handlar om att bildningsnämnden och kommunfullmäktige i Helsingborg inte tar hänsyn till barns rättigheter enligt barnkonventionen. Orsaken till denna debatt är att allmänheten är rädd att den ekonomiska situationen i Helsingborg går före barns rätt till en trygg skolgång. Allmänheten anser också att beslutsfattarna inte har lyssnat på barns åsikter. Jag har också valt att utgå från art. 2, 3, 4, 12, 28, 29, 42 i barnkonventionen, skollagen och läroplanen (Lpo94) förr att ta del av det ideal som läggs fram och förr att kunna få fram ett ideal som jag kan utgå ifrån i min textanalys.

6 Resultatredovisning

Undersökningens syfte är att skapa en bild om Law in books stämmer med Law in action. I genomförandet av min kvalitativa textanalys har jag valt att utgå från variablerna;

• Ideal	• Rättigheter	• Konsekvenser
• Legitimitet	• Byråkrati	• Demokrati
• Makt	• Helhetssyn	

Nedan följer resultatet av dessa textanalyser.

6.1 *Barnkonventionen*

Barnkonventionen och uttrycket barns bästa är två svår tolkade områden som kan tolkas på mer än ett sätt och här redovisas en tolkning.

Barnkonventionen; en samling av barns rättigheter i olika sammanhang i samhället, det handlar om barnets bästa. Det gäller de rättigheter som berör ett barns liv t.ex. jämställdhet, frihet, yttrande- och religionsfrihet.

Men också en rättighet till en harmonisk och trygg utveckling på alla sätt, det gäller både i familjen, skolan och på fritiden. Barnkonventionen uttrycker världssamfundets kollektiva syn på vår tids samhälliga barnperspektiv (FN Barnkonvention, 1989).

Artikel 2

” 1. Konventionsstaterna skall respektera och tillförsäkra varje barn inom deras jurisdiktion de rättigheter som anges i denna konvention utan åtskillnad av något slag, oavsett barnets eller dess föräldrars eller vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, handikapp, börd eller ställning i övrigt.

2. Konventionsstaterna skall vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att barnet skyddas mot alla former av diskriminering eller bestraffning på grund av föräldrars, vårdnadshavares eller familjemedlemmars ställning, verksamhet, uttryckta åsikter eller tro”
(FN Barnkonvention, 1989).

Artikel 2, betonar alla barns lika rättigheter och skydd mot all sorts diskriminering eller bestraffning, utan att detta påverkas av deras egna eller vårdnadshavares åsikter, kön, hudfärg eller andra saker som kan påverka dessa.

Artikel 3

” 1. Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ skall barnets bästa komma i främsta rummet.

2. Konventionsstaterna åtar sig att tillförsäkra barnet sådan skydd och sådan omvårdnad som behövs för dess välfärd, med hänsyn tagen till de rättigheter och skyldigheter som tillkommer dess föräldrar, vårdnadshavare eller andra personer som har lagligt ansvar för barnet, och skall för detta ändamål vidta alla lämpliga lagstiftnings- och administrativa åtgärder”
(FN Barnkonvention, 1989).

Artikel 3, betonar att vid alla sorters beslut som rör barn på något sätt skall barnets bästa komma i första hand. I beslutsprocessen skall man ta hänsyn till de rättigheter och skyldigheter myndigheter enligt lag skall vidta vid alla lagstiftande och administrativa åtgärder det vill säga de efterföljande konsekvenserna skall redovisas, så att de inte bryter mot barns rättigheter.

Det gäller att fatta beslut som har en så liten påverkan på barns vardag som det är möjligt.

Artikel 4

”Konventionsstaterna skall vidta alla lämpliga lagstiftnings-, administrativa och andra åtgärder för att genomföra de rättigheter som erkänns i denna konvention. I fråga om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter skall konventionsstaterna vidta sådana åtgärder med utnyttjande till det yttersta av sina tillgängliga resurser och, där så behövs, inom ramen för internationellt samarbete” (FN Barnkonvention, 1989).

I artikel 4 framläggs det att det är kommunens skyldighet att vidta åtgärder som inte bryter mot de rättigheter som presenteras i barnkonventionen och detta gäller inom alla områden som på något sätt kan påverka barns trygghet och rättigheter.

Artikel 12

”Konventionsstaterna skall tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet, varvid barnets åsikter skall tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad” (FN Barnkonvention, 1989).

Artikel 12, betonar barnets rätt att göra sina åsikter hörda och delta i beslutsprocesser som rör skola, samhället och även inom familjen, detta är en grundläggande rättighet för alla barn. Respekterar man barn och låter dem uttrycka sina åsikter och verkligen lyssnar på dem och inte ignorerar dem då kan man lära sig av barnen och barnen kan lära sig av de vuxna och då utvecklas vårt samhälle till en bättre värld för både vuxna och barn. Barnen vinner demokratiska färdigheter genom att vuxna ger dem tillfälle att delta aktivt i beslutsprocesser.

Elevråden som finns på skolorna är ett bra sätt att få barnen att medverka och föra fram sina och andras åsikter och önskar, de får en chans att förändra sin arbetsmiljö till det bättre.

Artikel 28

”Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till utbildning och i syfte att gradvis förverkliga denna rätt och på grundval av lika möjligheter skal de särskilt, göra grundutbildning obligatorisk och kostnadsfritt tillgänglig för alla” (FN Barnkonvention, 1989).

Artikel 28, tar upp barns rätt till utbildning, här fastställs att grundutbildningen ska vara obligatorisk, kostnadsfri och tillgänglig för alla. Här fastställs också att barns skall uppmuntras att fortsätta sina studier till en högre nivå. Man vill avskaffa okunnigheten och analfabetismen i världen.

Artikel 29

”Konventionsstaterna är överens om att barnets utbildning skall syfta till att utveckla barnets fulla möjligheter, utveckla respekt för mänskliga rättigheter, utveckla respekt för barnets egen identitet och respekt för naturen” (FN Barnkonvention, 1989).

Här fastställs att barns utbildning har ett syfte att utveckla barnet både fysiskt, psykiskt och deras personliga anlag på alla möjliga sätt. Man vill värna om barnets egen kultur, värden och förbereda barnet för ett ansvarsfullt liv i ett fritt samhälle. Man vill också utveckla en respekt för allt levande i vår natur och värna om dess betydelse.

Artikel 42

”Konventionsstaterna åtar sig att genom lämpliga och aktiva åtgärder göra konventionens bestämmelser och principer allmänt känd bland såväl vuxna som barn” (FN Barnkonvention, 1989).

Genom att Sverige har antagit FN konventionen så har alla kommuner och landsting en skyldighet att genomföra de åtgärder som behövs för att införa Barnkonventionen i den dagliga verksamheten, detta enligt artikel 42. Det finns även en skyldighet att göra barnkonventionen allmänt känd bland vuxna och barn, så att alla är införstådda med vilka rättigheter ett barn har och vad som måste följas, det vill säga inflytande inom skolan och inom den politiska världen, för att göra sina åsikter och rättigheter hörda och förverkligade.

Barnens bästa; Allt som ger barnet en möjlighet att ha en harmonisk och trygg utveckling på alla sätt. Detta kan vara att man lyssnar till barnen innan man tar ett beslut, för att förhindra att konsekvenserna av detta beslut inte ska bli ett fortsatt problem för barnets harmoniska och trygga tillvaro (FN Barnkonvention, 1989, Barnombudsmannen, 2001:58).

6.2 Skollagen 1985:1100

Skollagen förmedlar hur skolverksamheten skall fungera, den är en föreskrift över vad verksamheten ska leva upp till. Lagen förmedlar information om vem som är den ansvarande parten för verksamheten och vem som ansvarar för att uppfylla möjligheterna så att barnen kan nå sina uppsatta mål för att få en fullvärdig utbildning på ett tryggt och harmoniskt sätt.

Genom skollagen förmedlas ett ideal för hur den svenska skolan ska se ut för att nå de uppsatta mål som finns inom verksamheten som skollagens är framtagen för att ge skolverksamheten en hållbar utveckling för framtidens barn.

6.3 Läroplan, Lpo 94

Läroplanen är en samling instruktioner från skolverket om vad det offentliga skolväsendet ska följa för att driva en demokratisk verksamhet. Var och en som verkar inom skolans sfär skall bidra till förståelse och medmänsklighet mellan de berörda parterna inom sfären.

Det är upp till skolorna att ge en likvärdig utbildning och att barns rättigheter och skyldigheter efterlevs. Det är upp till skolan att stimulera sina elever att inhämta kunskap och att ta ansvar för sin framtid. Alla inom skolans verksamhet har som uppgift att ge sina elever en harmonisk och trygg utveckling. Skolverksamheten har en skyldighet att se till att varje elevs uppsatta mål uppnås och att de har de kunskaper som behövs för framtiden.

Det är också upp till skolan att se till att eleverna känner ansvar och inflyttande över sin arbetsmiljö, och att elevernas åsikter och rättigheter blir hörda inför en beslutsprocess som rör deras framtid.

6.4 Artiklar från Helsingborg Dagblad

2005-11-12, ”Skolan blev överkörd om farligt gods”

I kommunfullmäktige togs det avgörande beslutet att bygga en ny väg längsmed hamnen för att flytta trafiken av farligt gods från city. I beslutet som fattats har man inte tagit hänsyn till att trafikleden kommer att gå bara ett tiotal meter från Rönnowska skolans undervisningslokaler. Problemet är det farliga godset och avgaserna från trafiken.

Ventilationssystemet i skolan måste bytas och alla friskluftsintag måste flyttas. Alla fönster måste byttas för att minska ökningen av buller. Kommunen har åter igen brustit i sin information till skolan om den nya leden.

De har inte fått en möjlighet att uttrycka sina åsikter och beslutsprocessen bryter mot de rättigheter de unga har enligt barnkonventionen.

2005-11-14, ”Gymnasiet får spara för satsning på de små”

Bildningsnämnden har valt att spara på åtgärder för gymnasiet och i stället satsa mer pengar på grundskolan. Bildningsnämndens förklaring på denna åtgärd är att i dagens grundskolor är det fler barn som går ut årskurs nio utan att kunna skriva, räkna eller läsa, detta vill man ändra på. Dessa åtgärder kan bidra till problem i framtidens gymnasieskolor. Effekterna av dessa åtgärder kan bli att klasserna blir större, lärarna får mer att göra, arbetsmiljön i skolorna blir sämre och valfriheten för eleverna minskar, t.ex. valet av tillvalsämnen försvinner. Detta bidrar till att eleverna inte kan tillgodose sig de kunskaper som behövs för fortsatta studier.

2004-11-16, ”Barns rätt på undantag”

Fyra tjejer från ungdomsforum ansåg att ”alla har rätt till information och kunskap om sina rättigheter i samhället”. Genom detta antagande begav de sig ut i skolans värld för att kontrollera hur mycket dagens barn och unga vet om och hur de ska använda sig av sina rättigheter. Det visade sig att dagens barn och ungas kunskaper om sina rättigheter var minimala och det gör att de inte anstränger sig för att göra sina åsikter hörda eller att påverka de styrande organen.

Resultatet från ungdomsforums undersökning demonstrerade att;

- Inga av de 1000 tillfrågade ungdomar kände till barnkonventionen,
- Ungdomarna saknar inflytande både i skolan och i kommunen,
- Ömsesidig respekt och lyhördhet mellan vuxna och ungdomar saknas.

Det visade sig inte bara vara barn och unga som saknade kunskaper, det finns också lärare som inte känner till barnkonventionen. För att kunna rätta till detta problem bjöds barnombudsmannen och Helsingborgs kommunpolitiker in på en konferens för att informeras om lägget. Det krävs mer arbete för att förankra de rättigheter som barnkonventionen uttrycker.

Helsingborgs kommunstyrelseordförande Tomas Nordström anser att det krävs mer utbildning för att barn, unga och vuxna skall förstå vad barnkonventionen vill förmedla och hur dessa rättigheter skall användas.

6.5 Bildningsnämndens Sammanträdesprotokoll

2003-06-12, § 76

Bildningsnämnden vill bibehålla en tillfredsställande kvalitet på undervisningen, därför anser man att det måste ske en förändring så att man blir av med de tomma skollokalerna. Man beslutar också att förskoleverksamhet och skolor för de yngre barnen skall finnas i närområdena, vilket innebär att ytterområdena i kommunen behåller sina skolor.

Det kan ske några förändringar på grund av elevunderlaget, det vill säga finns det två halv tomma skolor så ska de slås ihop till en.

2003-08-14, § 108

Helhetssyn över alla skollokaler i Helsingborgs kommun för att få ett grepp om hur många tomma lokaler det handlar om och förslag om hur detta ska kunna förändras.

2003-10-09, § 121

Bildningsnämnden finner att det inte finns något som visar på förändringar av elevunderlaget och om inga åtgärder sätts in kommer lokalöverskottet att urholka ekonomin och därmed hota kvalitén på undervisningen genom att det kommer att finnas mindre resurser till personal och verksamheten. Därför beslutar bildningsnämnden att avveckla två skolor och flytta eleverna till andra skolor i elevernas närområden som har lokalöverskott. Man väljer också att utöka skolor med 7 – 9 årskurser.

För att förhindra att det ska uppstå problem väljer man att göra en riskanalys och utarbeta beredningsplaner tillsammans med skyddsombuden för att inte bryta mot Arbetsmiljölagen.

Dessa beslut överklagas av bildningsnämnden till Länsrätten mål nr 14037-03, de avslår överklagandet med följande motivering *”Kommunallagen ej innehåller något krav på beredningstvång, detta innebär att enligt lagen så finns det inget krav på beredningsomfattning eller kvalitet inte heller uppställs, utan det är helt upp till den beslutande nämnd att avgöra”*.

Detta beslut överklagas av bildningsnämnden till kammarrätten, de låter meddela 2004-06-16 att *”målet nr 3056-04, inte lämnas prövotillstånd och länsrättens avgörande i mål 11580-03E står därmed fast”*.

2004-06-10, § 82, § 83

Bildningsnämnden har fortsatt ekonomiska problem och dessa beror på svårigheten med att hålla jämna steg med minskningen av elevantalet i kommunen. Genom både nerläggningar av skolor och försäljningar av tomma lokaler trodde nämnden sig få kontroll på sina problem, den efterlängta effekten av denna besparing infann sig aldrig, det finns fortfarande stora ekonomiska problem.

En ökning av inskrivna barn inom förskoleverksamheten och osäkerheten för hur många elever som stannar kvar inom den kommunala skolverksamheten är också en påverkande del av bildningsnämndens ekonomiska problem. Bildningsnämnden anser ett behov av att dra ner ytterligare 850 platser till år 2006 och 1000 platser till år 2010.

2004-08-12, §115, § 125

Enligt dessa båda paragrafer så har Helsingborgs kommun inte följt de regler som framläggs i skollagen, Lpo94 och i barnkonventionen. Elevernas rätt till utbildning har inte efterlevts enligt skolverket. Skolverket anser också att förekomsten av förnedring genom mobbning eller annan kränkande behandling inte förhindrats till sin helhet. Därför krävs omgående åtgärder för att förhindra att det uppstår igen.

Enligt den statsrevision som gjort både 2004 och 2005 framkommer det att skolorna arbetar aktivt med att förhindra all sorts kränkande behandling. Skolorna har framställt handlingsprogram för hur detta skall undvikas i framtiden.

2004-11-11, § 160A & 2005-02-17, § 28

Bildningsnämndens arbete med barnkonventionen har genom beslut i kommunfullmäktige bidragit till en inriktning på speciella områden – trygghet och mobbning. Några mer handlingsdirektiv har ännu inte framkommit i arbetet. Kunskapen saknas om hur barnkonventionen ska användas i beslutsprocessen på bästa sätt. Ett handlingsprogram ska framställas som kan användas i alla nämnderna inom kommunen, sen är det upp till var nämnd att inrikta denna enligt sina speciella ämnesområden.

6.6 Kommunfullmäktiges Sammanträdesprotokoll

2004-05-26, § 67

Uppdraget om barnkonventionen läggs på bildningsnämndens ansvarsområde. Nämnden ska övergripande samordna stadens områdesrelaterade arbete för att nå barnkonventionens mål och syfte i det lokala arbetet. Förslag skall redovisas senast den 15 november för att den skall kunna behandlas av kommunalstyrelsen och kommunfullmäktig i december.

2004-08-25, § 104, § 112

Kommunfullmäktige beslöt att i enlighet med bildningsnämndens beslut den 2003-12-11 – att utföra de åtgärder som behövs för att lösa den ekonomiska situation som uppstått.

Bildningsnämnden genomförde en kartläggning av elevtalsutvecklingen, lokalanvändningen och därigenom upptäckt orsaken till varför den ekonomiska krisen har uppstått. Man såg därför ingen annan utväg än att försöka bli av med flera tomma lokaler.

Man beslutade därför att flytta elever från två mindre skolor till en större skola som har lokalöverskott, man beslutar också att flytta en hel gymnasieskola från dyra lokaler till billigare lokaler, och den aktivitet som finns i dessa flyttas till andra lokaler.

Beslutet om nerläggning av skolor och flyttning av barn till andra skolor överklagades till länsrätten. Länsrätten ansåg ”att beslutet var av sådan större vikt att beslutanderätten principiellt bör tillkomma kommunfullmäktige”, och upphävde beslutet om nerläggning av skolor och omflyttning av elever. Bildningsnämnden överklagade domen till Kammarrätten.

Kommunstyrelsen framlägger att om kammarrätten inte delar Helsingborgs kommuns syn på beslutet och inte lämnar något provotillstånd, så ska länsrättens dom stå fast och då skall bildningsnämnden göra de förändringar i beslutet som krävs.

2004-12-15, § 191, § 201

Genom beslut i kommunfullmäktige har Helsingborgs kommun påtagit sig ansvaret att så långt det är möjligt och inom ramen för tilldelade uppdrag och resurser att leva upp till barnkonventionen.

2005-11-23, § 164

Bildningsnämndens ordförande informerar att nämnden upplever svårigheter med att tolka kommunfullmäktiges beslut om att nämnder och styrelser ska arbeta för att nå barnkonventionens mål och syfte.

Bildningsnämnden har därför valt att inrikta sig på fyra grundkriterier;

- Öka barns/elevs möjligheter att påverka sin situation (Inkl. elevinflytande och elevdemokrati),
- Stödja utsatta barn,
- Betona barns lika värde,
- Arbeta med genusperspektivet.

6.7 Kommunstyrelsens Sammanträdesprotokoll

2004-08-18, § 112

Genom beslut inom kommunen har det beslutats att varje verksamhetsområde har rätt att fatta långtgående beslut inom sina respektive ansvarsområde, det handlar om att delegera så att alla beslut inte behövs fattas av kommunfullmäktige.

Helsingborgs kommun anser att det är av oerhört vikt att målet om bildningsnämndens beslut om nerläggning av skolor prövas av kammarrätten. Enligt Länsrättens domslut den 7 juli 2004, att agerade bildningsnämnd utanför sina befogenheter. Kommunstyrelsen anser att det av juridisk mening är behövligt att beslutet prövas i kammarrätten på grund av att liknande rättsfall inte har prövats tidigare. Domslutet från kammarrätten är därför avgörande för alla kommuners nämnder och fullmäktige i ett lagstiftande syfte. Meddelande om prövningstillstånd har fortfarande inte mottagits av Helsingborgs kommun, ett avgörande i detta fall är att vänta inom en snar framtid.

6.8 Revisionsrapport 2004

Enligt beslutet som Helsingborgs kommunfullmäktige antog under 2003, skall alla nämnder och styrelser inom Helsingborg kommun eftersträva att efterleva de rättigheter som framförs i barnkonventionen i sina beslutsprocesser.

Enligt revisionsrapporten har bildningsnämnden försökt att få en så tillfredsställande utveckling av den ekonomiska situationen som möjligt. Ekonomiska besluten som tagits har i vissa fall saknat någon direkt motivering till varför vissa skolor valdes ut framför andra, detta är bakgrunden till de ifrågasättningar och missnöjesyttringar som demonstrerats av medlemmar i bildningsnämnden, elever, lärare och föräldrar. Det saknas en givande kommunikation mellan de berörda parterna i frågan och de svar som mottagits av demonstranterna var ”att det var för barnens bästa”. Därav har frågorna inte fått något givande svar utan man valde att använda sig av ett uttryck från barnkonventionen.

Revisions rapport betonar att de faktorerna som avgjorde att ekonomiska beslut antogs var att regeringen beslutade att barnkonventionen skulle införas i kommuners och landstings arbetsprocess.

För att få en bra långsiktig lösning på nuvarande och framtida problem för både nämnder, styrelser och fullmäktige i Helsingborgs kommun bör man utgå från ett gemensamt helhetsperspektiv, för att inte bidra med flera negativa konsekvenser än nödvändigt.

7 Analys

Min analys av textanalysernas resultat kommer att analyseras utifrån de fem teoretiska begreppen som definierades under avsnittet teori.

7.1 Makt

Bildningsnämnden har satt upp som sina mål att bli av med överskottet av tomma skollokaler, för att få den ekonomiska budgeten att gå ihop och att behålla den nuvarande kvalitén på undervisningen. För att nå dessa mål blev det tvunget att lägga ner en del av de mindre skolorna och flytta eleverna till de större skolorna.

Ett antal skolor utökades från att vara låg- och mellanstadier skolor till att även innefatta högstadier. Men för att inte de mindre barnen skulle bli berörda beslutades att deras fritids- och skolverksamhet ska finnas i deras närområden.

7.1.1 Auktoritets makt

De konflikter som uppstått vid de planerade förändringarna i Helsingborgs skolor bidrog till att bildningsnämnden insåg att det behövs en bättre dialog och att det måste instiftas en handlingsplan för att undvika problem i framtiden. Både barn, lärare och föräldrar var oroliga för hur de skulle kunna utvecklas och tillgodogöra sig undervisningen om de kände sig osäkra och otrygga i sin nya miljö.

Det är därför viktigt att bildningsnämnde lär sig att lyssna till barnen innan de fattar ett beslut, detta är för att förhindra att konsekvenser av ett beslut uppstår. Detta är också en rättighet som barn har enligt barnkonventionens artikel 12. Det blir ju de svaga eleverna som hamnar i kläm. Konflikterna som uppstått bidrog inte till att några beslut ändrades utan de nedläggningar och förflyttningar som var beslutade genomfördes.

Det fastslogs också av både Länsrätten och Kammarrätten att dessa beslut var riktiga och att det fanns klara motiv till varför åtgärderna skulle utföras.

7.2 *Byråkrati och demokrati*

Enligt vad som framkommit i studien är det tal om hierarkisk arbetsfördelning, det är en blandning av Webers traditionella och politiska form av byråkrati. Weber anser att byråkrati är det mest effektivaste sättet att organisera, men i denna studie verkar det vara det mest opersonliga och negativa. Detta har medverkat till att dela bildningsnämnden i två läger.

Den maktkamp som utspelas mellan medlemmarna i nämnden har också påverkat de beslut som tagits. Besluten saknat starka motiveringar till varför vissa skolor går före de andra när det gäller nerläggning. Den tryckta situationen inom bildningsnämnden har också bidragit till att dialogen mellan politikerna, de berörda eleverna, lärarna och föräldrarna inte har funnits. Politikerna har känt sig ifrågasatta när deras beslut om ekonomiska besparingar och nerläggning av skolor på grund av överskottet av lokaler har bemöts med upprorigheter så som demonstrationer och elevstrejker i de berörda skolorna och utanför rådhuset i Helsingborg.

I en byråkratisk organisation finns det direktiv över vad man har för arbetsuppgifter och hur dessa ska utföras. För att man ska få en hållbar utveckling i organisationen, så måste dessa följas och inom organisationen är detta en självklarhet. Men utanför organisationen så värnar alla om sitt eget och anser att ens egen skola har allt för att tillfredsställa barnens möjligheter att utvecklas.

Det är ytters viktigt att därför motivera sina aktioner och ha en klar och öppen dialog med de berörda för att undvika upprördheter och att besluten ifrågasätts.

Bildningsnämnden anser att de har fattat riktiga beslut för att kunna förbättra den ekonomiska situationen och samtidigt behålla den höga kvalitén på undervisningen som de har önskat. För att kunna uppnå detta mål så måste barnen ges en möjlighet att utvecklas i en harmonisk och trygg miljö för att de ska kunna tillgodogöra sig denna undervisning på bästa sätt.

Det är därför viktigt att använda sig av barnkonventionen, speciellt artikel 2,3,4,12, 28, 29 och 42 för att få en klar bild över vad som måste göras och tas hänsyn till vid ett så avgörande beslut som ekonomiska besparingar och nerläggningar av skolor.

Barnen vinner demokratiska färdigheter genom att vuxna ger dem tillfälle att delta aktivt i beslutsprocesser. Elevråden som finns på skolorna är ett bra sätt att få barnen att medverka och att föra fram sina och andras åsikter och önskningsar, de får en chans att förändra sin arbetsmiljö till det bättre.

Revisionsrapporten 2004 visar att den byråkratiska formen har ställt till med problem för bildningsnämnden, de har helt gått upp i sitt arbete att förbättra sin ekonomi så att budgeten skulle gå ihop, att de har glömt att noggrant undersöka vilka konsekvenser som blir resultatet av deras beslut. Det framkommer också i rapporten att bildningsnämnden inte tycks ha insatt att det inte räcker med att minska på överskottet av tomma lokaler utan de måste också minska på personalstyrkan för att kunna uppnå de ekonomiska mål som de har satt upp. Det framkommer också att bildningsnämnden måste ha en bättre helhetssyn för vad deras åtgärder bidrar med från början till slut. Enligt Revisionsrapporten saknar bildningsnämnden handlingsplan för att kunna hantera både dagens och framtidens problem och detta krävs för att få en hållbar utveckling inom skolan.

Det är också bestämt av kommunfullmäktige att all verksamhet i kommunen ska ta hänsyn till barnkonventionen och barnens rättigheter när ett beslut som rör barn ska tas det vill säga att ha alla konsekvenser klara för sig. Det är också viktigt att ha klart för sig alla de negativa konsekvenserna som uppstår för barnen när en skola läggs ner och man måste lämna den trygga och invanda miljön för något nytt och okänt.

7.3 Auktoritetstyp/Idealtyp

Enlig barnkonventionen är det en självklarhet att ett barn har rätt till en trygg skolgång. Men oftast stämmer inte law in action överens med det ideal som förmedlas genom law in books. Men det är bildningsnämndens ansvar och skyldighet att se till att dessa rättigheter efterföljs. Det är speciellt artikel 2, 3, 4, 12, 28, 29 och 42 som gäller i skolgången.

De nämnda artiklarna betonar barnets rätt att göra sin åsikt hörd och i beslutsprocesser som rör skolan, samhället och även inom familjen. Det framkommer också att kommunen har en skyldighet att inga beslut strider mot de rättigheter som presenteras i barnkonventionen. En gemensam nämnare i skollagen, läroplanen och barnkonventionen är respektfaktorn det vill säga respekterar man barn och man låter dem uttrycka sina åsikter och verkligen lyssnar på dem.

Då kan man lära sig av barnen och barnen kan läras sig av de vuxna och då utvecklas vårt samhälle till en bättre värld för både vuxna och barn.

7.4 Helhetssyn

Förklaringen på varför situationen ser ut som den gör i Helsingborgs kommun är att det saknas erfarenhet och kunskap för att kunna genomföra en förändring av Law in action så att Law in books kan förverkligas. När beslutet om att eftersträva barnkonventionen vid en beslutsprocess som rör barnens framtid, glömde man att det krävs kunskap för att tolkningen av barnkonventionen inte ska bli ofullständig till någon annans fördel.

Bildningsnämnden måste utveckla en öppnare atmosfär så att både barn och vuxna känner sig välkomna med sina tankar och åsikter. Den grundläggande förändringen handlar om att de folkvalda representanterna lär sig att lyssna på folket.

8 Mina forskningsfrågor

Vilka rättigheter ett barn har till en trygg skolgång?

Artikel 2 uttrycker att alla barn har samma rättigheter och alla barn skall därav beskyddas mot all sorts specialbehandling. Medan artikel 3 betonar att alla beslut som rör barnens framtid ska beslutas med barnens bästa i åtanke. Detta innefattar att besluten skall fattas så att de får så lite inverkan på barnens vardag som möjligt. I artikel 4 informeras kommunen om vilka skyldigheter de har genom sitt beslut att använda sig av barnkonventionen i beslutsprocessen. Det är avgörande faktor att inför varje beslut vara klar över konsekvenserna innan beslutet fattas.

I artikel 12 framläggs att den avgörande delen i beslutsprocessen handlar om att ta hänsyn till andras åsikter och tankar. Det krävs en delad respekt mellan den beslutande parten och allmänheten så att alla känner sig delaktiga.

Artikel 28, tar upp barns rätt till utbildning, här fastställs att grundutbildningen ska vara obligatorisk, kostnadsfri och tillgänglig för alla. Här fastställs också att barnen skall uppmuntras att fortsätta sina studier till en högre nivå. Man vill avskaffa okunnigheten och analfabetismen i hela världen.

Artikel 29, här fastställs att barns utbildning har som syfte att utveckla barnet både fysiskt, psykiskt och deras personliga anlag på alla sätt som det är möjligt.

Man vill också värna om barnets egen kultur, språk, värden och förbereda barnet för ett ansvarsfullt liv i ett fritt samhälle. Man vill också utveckla en respekt för allt levande i vår natur och värna om dens betydelse.

Enligt artikel 42 ligger det i kommunens skyldighet att informera barn, ungdomar och vuxna om barnkonventionen och vilka rättigheter som finns och hur dessa kan uppnås till alls fördel. Det framförs även i både skollagen och läroplanen att det organ som har hand om utbildningen av barn och unga är skyldiga att se till att ett barn har möjlighet att utvecklas på bästa sätt i en trygg och harmonisk miljö, utan några yttre påverkande förändringar.

Hur påverkar politiska beslut barns trygghet?

Alla förändringar i barnens vardag påverkar denna trygghet genom t.ex. en nerläggning av en skola. Denna förändring bidrar till att ett barn känner sig otrygga och har svårt att koncentrera sig och tillgodogöra sig nya kunskaper och det är upp till de beslutande att se till att eleverna har en möjlighet att återfå denna trygghet så snabbt som möjligt. Detta sker oftast genom att man har lagt upp en handlingsplan för hur eleverna ska kunna förflyttas så smärtfritt som det är möjligt från den gamla skolan till den nya. En handlingsplan kan utgå från att skapa kontakt mellan elever/elever och lärare/elever för att redan från första dagen ha ett socialt nät att falla tillbaka på för att undgå att några negativa konflikter uppstår som t.ex. mobbing.

Det gäller att de beslutande organen som i detta fall är bildningsnämnden och kommunfullmäktige ser till att alla beslut som rör barnen skall fattas med barnens bästa i åtanke för enligt artikel 3,4 och 42 i barnkonventionen är det en skyldighet som kommunerna skall uppfylla.

Vilken hänsyn tar bildningsnämnden till barnets bästa i sina beslut?

Den hänsyn som tas till barnets bästa är i detta fall begränsat till att ha en så bra kvalitet på undervisningen och att ha resurser till denna undervisning. Men för att få detta behövs ekonomiska resurser och det har man inte. Orsaken till detta är att i Helsingborgs kommun finns det för många tomma skollokaler och för lågt elevunderlag för att i framtiden fylla alla lokaler, det är därför som man anser att man måste göra sig av med överskottet av tomma lokaler. De beslut som därför tas har bara ett mål och det är att få ekonomisk balans.

När man sedan har fått denna så anser man att det finns en möjlighet att ta hänsyn till barnets bästa. De beslut som tas för att nå sitt mål är inte baserat på vad som är barnets bästa och därför är det de svaga barnen som hamnar i kläm.

Bildningsnämnden vill nå sina mål, men de analyser som behövs göras för att förhindra att de konsekvenser som ställer till problem uppstår är inte genomförda. Därför har man beslutat att ekonomiska resurser ska flyttas från gymnasieskolorna till grundskolorna. Den bidragande orsaken till detta är att ungdomar har gått ut årskurs nio utan att varken kunna skriva, räkna eller läsa. Bildningsnämnden anser att problemet måste tas om hand i tid. Detta beslut är inte utan konsekvenser för gymnasieskolan, genom denna ekonomiska förändring kommer flera att komma in på gymnasielinjerna och detta bidrar till större klasser, vilket i sig bidrar till ekonomiska konsekvenser för gymnasiet i framtiden. Det är därför besluten om nerläggning och förflyttningar av elever har mottagits med ifrågasättning och upproret.

Hur används barnkonventionen i kommunens verksamhet?

Det är bestämt i kommunfullmäktige att alla verksamheter inom kommunen ska utgå från barnkonventionen när ett beslut som rör barn ska beslutas, det vill säga det gäller att tänka på barnens bästa. Men detta beslut har inte vunnit laga kraft i alla verksamheter, det beror oftast på okunnighet för när barnkonventionen skall gälla. Det krävs en mer noggrann föreskrift över hur och när barnkonventionen ska användas.

Enligt Läroplanen ska det offentliga skolväsendet förmedla grundläggande värden om demokrati. Var och en som verkar inom skolan skall främja förståelse och medmänsklighet. Skolan ska ge en likvärdig utbildning och läroplanen informerar om de krav skolan kan ställa och vilka rättigheter och skyldigheter som eleverna har, men för att kunna genomföra detta ideal så krävs resurser enligt bildningsnämnden.

Skollagen förmedlar vad skolverksamheten ska leva upp till. Lagen ger en klar bild av vem som är ansvarig för vad i skolverksamheten och vem som ansvarar för att barnen når de mål som har satt upp, men för att eleverna ska kunna nå detta mål så krävs en trygg och harmonisk miljö. Dessa lagar är en förklaring till varför bildningsnämnden ser ut som den gör. För att föra in den i en av Webers idealtyper så är den klart byråkratisk, det vill säga alla har bestämda arbetsuppgifter och man har klara besked över vad en handling bidrar till. Samtidigt

som det verkar som idealet är svårt att uppnå på grund av den ekonomiska situationen i bildningsnämnden.

9 Diskussion

Det som har framkommit i min studie handlar om att lyssna till barnen innan man beslutar om en handling som bidrar till att förändra deras vardag. Det är oftast de starka barnen som gör sig hörda, medan de svaga är tysta. Kommunfullmäktige har ju beslutat att all verksamhet i kommunen skall utgå från barnkonventionen när ett beslut som rör barn ska beslutas, det vill säga det gäller tänka på barnens bästa.

När man läser igenom bildningsnämndens protokoll så ser man att det finns kunskaper om vad barnkonventionen innebär, men man vet inte hur den ska förverkligas. Det utmärker sig också i protokollen att bildningsnämnden är uppdelat i två läger, och då föddes frågan om de verkligen vill förbättra för barnen i kommunen eller om det är ett maktspel mellan parterna i bildningsnämnden. För det är en del av deras beslut som saknar det avgörande motiveringen till varför förändringen ska genomföras.

Helsingborgs Dagblads artiklar vill bara väcka opinion och debatt. Tidningen vill förmedla frågan om man ska få göra hur som helst, men man vill också få till en diskussion om hur morgondagens barn skolgång ska se ut. Ska de ha möjligheten att kunna utvecklas till harmoniska och trygga personer eller inte.

Hur långt får det gå innan bildningsnämnden inser att det som man vill uppnå, ha en hög kvalitet på undervisningen, har bidragit till många konsekvenser i barnens vardag. Det är ju de svaga barnen som behöver en extra trygg och harmonisk studiemiljö för att kunna tillgodogöra sig några kunskaper för framtiden.

Alla vet ju att elever kostar, och det har blivit ännu svårare för skolorna att behålla sina elever efter att regeringen införde att eleverna själva skulle få välja vilken skola de skulle gå på. Många av eleverna hamnade på friskolor och de kommunala skolorna fick mindre elever och därmed mindre pengar att röra sig med. Detta är också en av orsakerna till att bildningsnämnden nu står med så många tomma skollokaler.

De ekonomiska och politiska besluten är i dagens politiska sfär samma sak. Det handlar om att få ihop sin budget så att verksamheten kan fortsätta och oftast så måste man ta obekväma beslut. Men det är också av stor betydelse att de berörda eleverna får en möjlighet att inverka

på besluten, för att deras trygga arbetsmiljö ska finnas kvar. Det är därför viktigt att politikerna utgår från elevernas totala situation i samhället, i familjen, i skolan, fritiden och i bostadsområdet.

Det gäller att inte bara titta på vad som måste åstadkommas utan också på vilka konsekvenser en handling får nu och i framtiden. Man vill ju åstadkomma en förändring som inte åstadkommer större problem än vad som fanns tidigare.

Efter att ha läst de avgörande protokollen, revision rapporten och alla artiklarna från Helsingborgs dagblad, så börjar man undra varför det ska vara så komplicerat att få bildningsnämnden att fungera och att lyssna till vad andra människor har att säga.

Det verkar som det krävs lite eftertanke hos våra politiker, det är ju meningen att de ska utföra ett arbete som bidrar till att utveckla vårt samhälle. Då gäller det att göra detta och inte bidra med flera problem på grund av de förändringar som de beslutar. Det framkommer i bildningsnämndens protokoll olika förslag på hur man ska bli av med sitt överskott av tomma lokaler t.ex. kan man ju försöka att hyra ut de tomma lokalerna till någon annan verksamhet för att undvika att flytta eleverna från deras trygga och invanda miljö. Detta är ett sätt att använda barnkonventionen till fördel för barnen och bildningsnämnden, men detta förslag mottogs inte som något tänkbart för man ansåg att det skulle kräva för stora förändringar i lokalerna för att anpassas till annan verksamhet.

Även förslaget om förflyttning av ekonomiska resurser från gymnasieskolan till grundskolan krävs en del eftertanke för att den enda motivering bildningsnämnden har lämnat är att de vill få bukt med att så många ungdomar inte kan läsa, skriva eller räkna när de går ut årskurs nio.

Men även detta förslag skapar problem för framtidens gymnasieskolor, på grund av utökningen av elever som kan söka in på gymnasielinjerna och kommer in ökar den redan ansträngda ekonomin. Den slutstats som man kan dra av detta handlar om att alla beslut får konsekvenser, det gäller därför att ha ekonomiska resurser för att kunna hantera dessa i framtiden.

Mina egna tankar under uppsatsens gång har förändrats från att vara upprorisk till att vara lite mer förstående. Jag har samtidigt kommit till insikt att det som saknas inom bildningsnämnden är kunskaper om vad barnkonventionen kan göra för att förbättra situationen för bildningsnämndens framtida arbete. Med bättre kunskaper kan

bildningsnämnden få arbeta bättre för att få ett så konstruktivt resultat som det är möjligt. Det gäller också att alla hjälps åt att få en hållbar utveckling av landsbygden.

Det har varit ett påfrestande arbete att upprätthålla objektiviteten kring ämnet då det är lätt att falla tillbaka in i subjektiva tankegångar eftersom jag har många egna värderingar och åsikter om ämnesområdet. Även min textanalys skulle kunna göras på annorlunda sätt genom att göra mitt avgränsade område större, det vill säga genom flera artiklar, flera protokoll. Detta hade medfört att jag hade fått en mer representativt urvalspopulation. Det finns så många sätt att genomföra en textanalys. Men den avgörande faktorn i denna textanalys är tiden, det vill säga hade jag haft längre tid på mig så hade undersökningen blivit större och mer omfattande.

10 Fortsatt forskning

Genomförandet av en mer djupgående forskning inom mitt valda ämnesområde skulle utfalla intressant och givande. Men undersökningen skulle jag då vilja genomföra med hjälp av kontakt med barn. Denna kontakt skulle genomföras med hjälp av intervjuer för att få deras bild på tillvaron.

Samtidigt som jag skulle vilja komplettera dessa intervjuer med att låta barnen skriva en berättelse om hur de uppfattar sina rättigheter och vilka förbättringar de skulle vilja se i framtiden.

11 Referenser

Andersen, Heine & Kaspersen, Lars Bo (red. 2003): *Klassiska och modern samhällsteori*. Lund: Studentlitteratur.

Barnombudsmannen (2001): *Barnets bästa – från vision till verklighet*. Fritzes offentliga Publikation.

Bildningsnämndens Sammanträdesprotokoll från;

2003-06-12, § 76,

2003-08-14, § 108,

2003-10-09, § 121,

2004-06-10, § 82, § 83,

2004-08-12, § 115, § 125,

2004-11-11, § 160 A,

2005-02-17, § 28.

Esaiasson, Peter et al (2003): *Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Norstedts juridik.

FN: s Barnkonvention, (1989)

Kommunfullmäktiges Sammanträdesprotokoll från;

2004-05-26, § 67,

2004-08-25, § 104, § 112,

2004-12-15, § 191, § 201,

2005-11-23, § 164.

Kommunstyrelsens Sammanträdesprotokoll från;

2004-08-18, § 112.

Morgan, G (1999): *Organisationsmetaforer*. Lund: Studentlitteratur.

Municio, Ingegerd (1995): *Genomförande, Vem tolkar beslut och vem ser till att reformer blir mer än ord?* Stockholm: Liber Distribution.

Olsen, L (red),(2004): *Barns makt*. Uppsala: Lustus

Revisionsrapporten (2004): *Avveckling av skolor i Helsingborgs stad*. Helsingborgs Stadsrevision.

Schiratzki, Johanna (2002): *Barnrättens grunder*. Lund: Studentlitteratur.

Skollagen (1985:1100)

SKOLFS 1994: 1, Lpo: *Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet*.

SOU 1997:116 : *Barnets bästa i främsta rummet: FN:s konvention om barnets rättigheter förverkligas i Sverige: Barnkommitténs huvudbetänkande*. Stockholm: Fritze

StAAF, A et al (2002): *Att skriva och genomföra uppsatsarbeten och promemorior i Rättssociologi – en lathund för uppsatsskrivare*. Lund: Print@soc vid sociologiska institutionen.

Weber, Max (1983): *Ekonomi och Samhälle, vol.1 Förståendesociologins grunder – sociologiska begrepp och definitioner/Ekonomi, samhällsordning och grupper*. Argos.

Weber, Max (1983): *Ekonomi och Samhälle, vol.3 Förståendesociologins grunder – Politisk sociologi*. Argos.

Widerberg, Karin (2003): *vetenskapligt skrivande: kreativa genvägar*. Lund: studentlitteratur.

Artiklar i Helsingborgs Dagblad:

2005-11-12, ”Skolan blev överkörd om farligt gods”

2005-11-14, ” Gymnasiet får spara för satsning på de små”

2004-11-16, ”Barns rätt på undantag”

Rapporter:

Barnombudsmannen rapporterar (2004): *BR2004:05, Från ord till handling*.

Barnombudsmannen rapporterar (2005): *BR2005:03, Hur kul är det, på en skala?*

Övriga källor:

Barnombudsmannens hemsida: <http://www.bo.se/adfinity.aspx?pageid=55>

Helsingborgs Dagblads hemsida: <http://hd.se>

Skolverkets hemsida: <http://www.skolverket.se>

Sveriges riksdags hemsida: <http://rikslex.riksdagen.se>

Helsingborgs kommuns hemsida: <http://kommun.helsingborg.se>

Bildningsnämnden i Helsingborgs kommuns hemsida:

[Http:// kommun.helsingborg.se/bn/](Http://kommun.helsingborg.se/bn/)

11.1 Bilaga 1 - Artiklar ur FN:s konvention om barnens rättigheter

---

Artikel 2

1. Konventionsstaterna skall respektera och tillförsäkra varje barn inom deras jurisdiktion de rättigheter som anges i denna konvention utan åtskillnad av något slag, oavsett barnets eller dess föräldrars eller vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, handikapp, börd eller ställning i övrigt.
2. Konventionsstaterna skall vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att barnet skyddas mot alla former av diskriminering eller bestraffning på grund av föräldrarnas, vårdnadshavares eller familjemedlemmars ställning, verksamhet, uttryckta åsikter eller tro.

Artikel 3

1. Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privatasociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, skall barnets bästa komma i främsta rummet.
2. Konventionsstaterna åtar sig att tillförsäkra barnet sådant skydd och sådan omvårdnad som behövs för dess välfärd, med hänsyn tagen till de rättigheter och skyldigheter som tillkommer dess föräldrar, vårdnadshavare eller andra personer som har lagligt ansvar för barnet, och skall för detta ändamål vidta alla lämpliga lagstiftnings- och administrativa åtgärder.
3. Konventionsstaterna skall säkerställa att institutioner, tjänster och inrättningar som ansvarar för vård eller skydd av barn uppfyller av behöriga myndigheter fastställda normer, särskilt vad gäller säkerhet, hälsa, personalens antal, och lämplighet samt behörig tillsyn.

Artikel 4

1. Konventionsstaterna skall vidta alla lämpliga lagstiftnings-, administrativa och andra åtgärder för att genomföra de rättigheter som erkänns i denna konvention. I fråga om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter skall konventionsstaterna vidta sådana åtgärder med utnyttjande till det yttersta av sina tillgängliga resurser och, där så behövs, inom ramen för internationellt samarbete.

Artikel 12

1. Konventionsstaterna skall tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet, varvid barnets åsikter skall tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.
2. För detta ändamål skall barnet särskilt beredas möjlighet att höras, antingen direkt eller genom företrädare eller ett lämpligt organ och på ett sätt som är förenligt med den nationella lagstiftningsens procedurregler, i alla domstols- och administrativa förfaranden som rör barnet.

Artikel 28

1. Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till utbildning och i syfte att gradvis förverkliga denna rätt och på grundval av lika möjligheter skal de särskilt,
  - (a) göra grundutbildning obligatorisk och kostnadsfritt tillgänglig för alla;
  - (b) uppmuntra utvecklingen av olika former av undervisning som följer efter grundutbildningen, innefattande såväl allmän utbildning som yrkesutbildning, göra dessa tillgängliga åtgärder såsom införande av kostnadsfri utbildning och ekonomiskt stöd vid behov;
  - (c) göra högre utbildning tillgänglig för alla på grundval av förmåga genom varje lämpligt medel;
  - (d) göra studierådgivning och yrkesorientering tillgänglig och åtkomlig för alla barn;

- (e) vidta åtgärder för att uppmuntra regelbunden närvaro i skolan och mindre antal studieavbrott.
- 2. Konventionsstaterna skall vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att disciplinen i skolan upprätthålls på ett sätt som är förenligt med barnets mänskliga värdighet och i överensstämmelse med denna konvention.
- 3. Konventionsstaterna skall främja och uppmuntra internationellt samarbete i utbildningsfrågor, särskilt i syfte att bidra till att avskaffa okunnighet och analfabetism i hela världen och för att underlätta tillgång till vetenskaplig och teknisk kunskap och moderna undervisningsmetoder. Särskild hänsyn skall härvid tas till utvecklingsländernas behov.

Artikel 29

- 1. Konventionsstaterna är överens om att barnets utbildning skall syfta till att:
  - (a) utveckla barnets fulla möjligheter i fråga om personlighet, anlag och fysiska och psykiska förmåga;
  - (b) utveckla respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna samt för de principer som uppställs i Förenta nationernas stadga;
  - (c) utveckla respekt för barnets föräldrar, för barnets egen kulturella identitet, eget språk och egna värden, för vistelselandets och för ursprungslandets nationella värden och för kulturer som skiljer sig från barnets egen;
  - (d) förbereda barnet för ett ansvarsfullt liv i ett fritt samhälle i en anda av förståelse, fred, tolerans, jämlikhet mellan könen och vänskap mellan alla folk, etniska, nationella och religiösa grupper och personer som tillhör urbefolkningar;
  - (e) utveckla respekt för naturmiljön.

2. Ingenting i denna artikel eller i artikel 28 får tolkas så att det medför inskränkningar i den enskildes och organisationers rätt att inrätta och driva utbildningsanstalter, dock alltid under förutsättningar att de i punkt 1 i denna artikel uppställda principerna iakttas och att kraven uppfylls på att undervisningen vid dessa anstalter skall stå i överensstämmelse med vad som får statens sida angivits som minimistandard.

Artikel 42

Konventionsstaterna åtar sig att genom lämpliga och aktiva åtgärder göra konventionens bestämmelser och principer allmänt kända bland såväl vuxna som barn.